

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 1. februarja 1865. ~

Gospodarske stvari.

Svilarstvo.

Nova pomoč zoper bolezen svilnih črvičev.

Francozki časnik „Moniteur des soies“ naznanja pismo gospoda Pravac-a, apotekarja v Pont de Beauvoisini na Francozkem, iz katerega važniše reči povzamemo, da jih zvejo tudi naši svilorejci na Slovenskem. Tako-le piše:

„Kakor drugi svilorejci sem tudi jez trpel veliko škodo po hudi bolezni svilnih črvičev (židnih gosenic); skušal sem tedaj zvediti: od kod da pride ta bolezen in kako da bi ji v okom prišel?

Zdela se mi je po znamenjih svojih ta bolezen podobna bledici (Bleichsucht), in ker je železo poglavno zdravilo tej bolezni, sem dal spomladi nekoliko murbovih dreves z železnim ali zelenim vitrijolom (to je žveplokislím železom), v vodi raztopljenim poškropiti. Zeleni vitrijol je dober kup v vsaki štacuni.

Ta drevesa so posebno krepko rastla, in črviči, ki so njih zeleno listji oberali, so ves čas zdravi ostali.

760 gramov svilnih jajčic enakega plemena se je razdelilo med 10 svilorejcev; 36 gramov črvičev se je s tako poškropljenim perjem krmilo do četrtega levenja, 6 gramov pa celó do zapredenja. Ti poslednji so ostali popolnoma zdravi in so dali 8600 gramov prav lepih mešičkov ali kokonov. Unim črvičem pa, ki so se, kakor je bilo ravno rečeno, le do četrte dóbe gleštali s takim perjem, se je, ko so slabeji prihajali, začelo perje od tistih murbovih dreves pokladati, ki so bila z raztopljenim železnim vitrijolom poškropljena, po katerim so se kmali okrevali in brez zadržka zapredli; bilo je 34 kilogramov in 450 gramov popolnoma, 2 kilograma pa in 400 gramov nepopolnoma dognanih kokonov.

Črviči ostalih 724 gramov, med druge svilorejce razdeljenih jajčic, ki niso dobivali poškropljenega perja, so med 3. in 4. levenjem vsi šli pod koš.

Vsled tako očitne koristi je minister kmetijstva omenjenega lekarja naprosil, naj brž razglasi svoje skušnje, da jih zvedó svilorejci povsod.“ —

Pri tej priliki naj povem še, kaj časnik za svilarstvo govori o koristi svilorejce.

Malo ljudi, in še celó nekteri svilorejci ne vedó, koliko dohodka prav za prav donaša svilarstvo.

Dogotovljeno je, da oral (joh) zemljišča le srednje dobrote, zasajenega z murbami, more 200 do 500 gold. donesti.

To delo opravljajo po navadi le slabotni stari ljudje in otroci.

Po štatističnih naznanilih se na leto in dan za 20 milijonov tolarjev sirove svile čez mejo colne zveze v nemške in avstrijske kraje pripelje.

Avstrijska svila prekosí v vsem po svoji dobroti laško in francozko, zato želimo, da se svilarstva tudi v naši deželi še čvrsteje poprimemo, da bi se iz dežele v ptuje kraje toliko lepega denarja ne razpošljalo, ki ga doma tako krvavo potrebujemo.

Še celó v Galiciji se svilarstvo od leta do leta na višo stopnjo povzdiguje; gotovo vesela novica vsacemu obrtniku!

Gospodarska skušnja.

* Kako more gospodar ptujo živino domači privaditi. — Če se na novo kupljene krave k domačim v hlev pripeljejo, ali pa, če se v hlevu druga k drugi prestavi, se dostikrat pripetí, da domače bodejo ptuje, ali pa ptuje domače, da močnejša slabejšo odganja. To je včasih prav sitno za gospodarja; ne zlepo ne z grdo se ne dajo vkrotiti, in dekla sama je večkrat v nevarnosti. — Tej napaki se pa lahko v okom pride, da se taka živina, posebno slabeja in boječa, po glavi in vratu, tako deleč, kakor se povohati in lizati morejo, s žganjem pomoči ali umije.

O prenarebi davkov.

(Dalje.)

Kdor se nekoliko ozre po davkovskih postavah, se bode tudi brez statističnih izglede kmali prepričal, da na današnji podlagi nikakor ne more biti pravična razmera davkov. Po šesterih kopitih se v različnih deželah našega cesarstva edini zemljiščini davek pobira; tū tako, tam tako, in skor vse te postave so le začasne postave. V naših deželah in še nekterih družih, kakor na Českem, Marskem, vojvodini Avstrii veljá davkovska postava od leta 1817 s tako imenovanim stanovitnim katastrom, v Galiciji je začasna postava od leta 1819, v Bukovini od leta 1835, v Tirolih od leta 1774, v Vorarlbergu veljá še parska postava od leta 1808, na Ogerskem, Hrvaškem in Erdeljskem od leta 1850. Po takem so skor povsod zemljiščini davki drugač osnovani in so nekteri deželam sila težavni. Zavoljo tega ni skor mogoče sém ter tje znižati davka, ker bi se podrlo s tem celo davkovsko poslopje, katero je po davkovskem patentu obljubilo, da še le tedaj bo mogoča prememba, kadar se po vseh cesarskih deželah vpelje stanovitni kataster, kajti po tem še le se bo našla nova pravična podlaga za razmero zemljiščinega davka. Al ta stanovitni kataster, kakor je pri nas vpeljan, do danes še v polovici našega cesarstva ni dognan, in podoba je, da še v 20 ali 30 letih ne bode.

Že zavoljo tega je želeti, da se dobí nova podlaga zemljiščinemu davku po vsem cesarstvu, da ena dežela, ktera preveč plačuje, od svojega bremena odloži drugi, ktera premalo davka odrajuje.